

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Uw brief van

Ons kenmerk

Contactpersoon

Zoetermeer

ACB/2003/26218

19 juni 2003

Onderwerp

Doorkiesnummer

Antwoord op schriftelijke vragen van de
fracties PvdA en CDA

Hierbij beantwoord ik de vragen zoals die zijn gesteld door de fracties van het PvdA en het CDA naar aanleiding van mijn brief van 14 mei 2003 over de Raad (EU) op cultureel en audiovisueel terrein.

Vragen van de PvdA fractie

1. *Wat is de opvatting van de staatssecretaris t.a.v. de Cultuurraad van Europa? Bent u tevreden over de Nederlandse bijdrage en levert het genoeg op voor Nederland?*

Eerst moet worden opgemerkt dat de Cultuurraad sinds de Europese Raad van Sevilla (21 en 22 juni 2002) als zodanig niet meer bestaat. De desbetreffende Raadsformatie is nu die van Onderwijs, Jeugdzaken en Cultuur (inclusief audiovisueel). Een en ander neemt niet weg dat de verantwoordelijke ministers nog steeds afzonderlijk vergaderen, maar de vergaderingen sluiten in de regel op elkaar aan. Informele Raden, zo ook die van Thessaloniki, zijn nogal eens een uitzondering op deze regel.

Het functioneren van de Raad op cultureel- en audiovisueel terrein is, in formele zin, niet wezenlijk anders dan op andere terreinen. Wel bestaat er een verschil in de aard van de geagendeerde besluitvorming. Het EG-verdrag geeft slechts in beperkte mate wetgevende bevoegdheden aan de Europese Gemeenschap op cultureel terrein. Dit heeft tot gevolg dat de Raad in samenstelling van cultuur- en mediaministers betrekkelijk weinig regelgeving tot stand brengt. De "Cultuurraad" wijdt zich in grote mate aan het tot stand brengen van juridisch niet bindende resoluties of conclusies. In de praktijk van de afgelopen jaren is gebleken dat dit

soort van instrumenten vaak slechts een symbolisch karakter hebben. De onderwerpen van de resoluties worden veelal in grote mate bepaald door de particuliere voorkeuren van het voorzitterschap.

Nederland heeft met steun van andere landen in de afgelopen jaren sterk gepleit voor een meer gestructureerde werkwijze van de Raad. Dit niet in de laatste plaats omdat de plaats die cultuur inneemt in het proces van de Europese integratie naar ons oordeel onderbelicht is. Ook bij andere Europese landen leeft dit gevoel.

Het werkplan, dat onder Spaans voorzitterschap werd aangenomen is in dit opzicht een eerste stap in de goede richting. Nederland heeft een zeer groot stempel op de inhoud van het werkplan gezet. Een voorziene afronding van het werkplan onder het Nederlandse voorzitterschap van de EU in de tweede helft van 2004 biedt een mooie gelegenheid, om de balans op te maken en tevens een agenda voor de toekomst uit te zetten.

Op audiovisuele terrein ligt de situatie anders. In het kader van het vrij verkeer van tv-omroepdiensten is er wel Europese regelgeving tot stand gebracht die direct opgenomen moet worden in de mediaregelgeving. Momenteel beziet de Commissie of gelet op de technologische- en marktontwikkelingen wijziging van de regelgeving geïndiceerd is (zie vraag 6). Het spreekt voor zich dat de besprekingen in de Raad van groot belang zijn. Nederland levert hier dan ook een actieve bijdrage aan.

Voorts biedt de Raad een uitstekend platform om met andere Europese bewindslieden overige ontwikkelingen te bespreken op het gebied van media. Zo gebeurt er veel op het gebied van kennisuitwisseling en ervaringsuitwisseling, bijvoorbeeld op het terrein van de nieuwe media en de publieke omroep. Ook de ambtelijke voortrajecten zijn in dit kader erg belangrijk.

2. Wat is het standpunt van de andere Europese landen hierin?

Zie antwoord vraag 1.

3. Zouden wij de ontwikkelingen van de EU-Cultuurraad verder kunnen uitbouwen naar meer samenwerkingstrajecten.

De huidige communautaire stimuleringsprogramma's zijn nadrukkelijk op samenwerking gericht. Naar mijn opvatting bestaat de meerwaarde van de Europese integratie ook juist in Trans-Europese samenwerking en de bevordering van mobiliteit. Maar hier geldt dat meer niet noodzakelijk beter is. De Europese Commissie dient daarom prioriteit te leggen bij het doen van goede voorstellen voor toekomstige samenwerking. Pas daarna komt de vraag aan de orde of het volume van de samenwerking zal dienen te groeien.

4. Ziet u ook de mogelijkheid om een traject voor allochtone participanten te ontwikkelen?

Daar wij aannemen dat hun participatie in één maatschappij van Europa

stimulerend kan werken.

Ja. In het werkplan van de Raad wordt de interculturele dialoog als één van de aandachtspunten voor de komende jaren geformuleerd. Voor de Commissie is dit concept ook een belangrijke leidraad, getuige ook het feit dat de interculturele dialoog nadrukkelijk als thema wordt genoemd in het consultatiedocument voor over de toekomstige culturele samenwerking in de EU. Een invulling van dit thema langs de lijn van participatie door allochtonen is zeer wel denkbaar.

Vragen van de CDA fractie

1. Ontwerp resolutie horizontale aspecten cultuur

Welke mogelijkheden ziet de staatssecretaris voor de structuurfondsen? Worden deze mede ingezet om de Europese gedachte verder uit te werken en te dragen op cultureel gebied? De CDA fractie hoort graag van de staatssecretaris op welke wijze Nederland zal participeren in de genoemde discussie hieromtrent.

Het is duidelijk dat de doelstellingen van de structuurfondsen niet primair zijn gericht op de culturele sector. Dat is in de huidige structuurfondsen niet zo en zal, zo is mijn opvatting, ook voor de toekomstige structuurfondsen niet het geval zijn. Maar vast staat wel dat de betekenis van de huidige fondsen voor cultuur in tal van lidstaten groot is. Hoe groot, is zelfs voor de Europese Commissie moeilijk te zeggen. De Commissie probeert nu mede naar aanleiding van vragen vanuit het Europese Parlement zicht te krijgen op de betekenis van de structuurfondsen voor cultuur. Daartoe is aan de lidstaten verzocht om informatie te verstrekken. Een rapportage van de Commissie, mede op basis van de door de lidstaten verstrekte informatie, wordt eind dit jaar verwacht.

Ook voor Nederland bestaan er enkele mogelijkheden voor gebruik van structuurfondsen voor culturele doeleinden, maar deze zijn veelal indirect. Structuurfondsgelden worden bijvoorbeeld aangewend voor projecten gericht op cultuurtoerisme. Daarbij moet men bijvoorbeeld denken aan het aanleggen van fietspaden langs cultureel erfgoed.

Het is overigens maar zeer de vraag of een insteek om de Europese gedachte uit te werken in de structuurfondsen, in het Nederlandse belang zou zijn. Vast staat wel dat Nederland, zeker in vergelijking tot andere lidstaten, slechts in bescheiden mate profiteert van de structuurfondsen voor culturele doeleinden. Daarnaast geldt dat het in de hand houden van de kosten van de structuurfondsen voor Nederland, als grote nettobetaler aan de EU, van groot belang is.

4. Europese culturele hoofdstad

Heeft de staatssecretaris de evaluatie van het project Culturele hoofdstad aan de orde gesteld?

Nee. De evaluatie was ook niet geagendeerd.

5. Voorstel tot verlenging "Cultuur 2000" en "Media plus" tot en met 2006

Nederland heeft zich al eerder kritisch uitgelaten over het zonder aanpassingen verlengen van Cultuur 2000. De leden van de CDA fractie steunen de staatssecretaris in zijn uiting van ongenoegen. Welke verbeteringen heeft de staatssecretaris hernieuwd onder de aandacht van de Raad gebracht?

Hoe ziet de staatssecretaris de consequenties van de financiële aspecten voor Nederland, mede in het licht van de uitbreiding van de Unie?

Hoe heeft de staatssecretaris gereageerd ten aanzien van het feit dat de Commissaris vorig jaar al heeft aangegeven in het voorstel voor verlenging verbeteringen op te willen nemen, en dat uiteindelijk niet heeft gedaan?

Acht de staatssecretaris het argument van de Voorzitter dat het openbreken van de programmatekst teveel tijd zou vergen als afdoende?

Het standpunt van de Nederlandse regering ten aanzien van het nieuwe cultuurprogramma is reeds geruime tijd bekend, ook bij de Europese Commissie. Nederland meent dat het toekomstige programma zich moet richten op een beperkt aantal grote projecten van goede kwaliteit, met publieksbereik en toegevoegde waarde. Nederland geeft de voorkeur aan een samenwerking in de vorm van netwerken, grootschalige manifestaties en projecten van mobiliteitsbevordering. Deze

Nederlandse positie is bekend, zij wordt reeds geruime tijd consequent uitdragen (zie bijvoorbeeld Kamerstuk 2001-2002, 21501-05, nr. 65). Dit verklaart waarom ons standpunt niet hernieuwd in de Raad is gecommuniceerd.

Daar is ook geen reden voor omdat er sterke aanwijzingen zijn dat de Commissie bereid is om tegemoet te komen aan de Nederlandse wensen. Zij is in april jl. begonnen met een openbare consultatie via internet over uitgangspunten voor een nieuw cultuurprogramma vanaf 2007. Het consultatiedocument bevat een aantal – ook door Nederland bepleite – nieuwe ideeën. De Commissie is echter niet bereid aanpassingen nu reeds te implementeren. Zij beargumenteert dit met verwijzing naar de beperkingen die de co-decisiebesluitvorming oplegt en het feit dat volgend jaar zowel het Europees Parlement als de Commissie zullen aftreden.

Het verlengingsvoorstel houdt in dat het budget proportioneel wordt verhoogd. Er is dus geen sprake van een stijging van het budget in absolute termen. De nieuwe lidstaten deden reeds mee aan het programma. De uitbreiding is dan ook geen reden om het budget verder te verhogen.

In de Raad heeft Nederland zijn verbazing uitgesproken over het feit dat de Europese Commissie een eerdere toezegging niet nakomt. Een feit is dat inmiddels inderdaad de tijd is verstreken om nog inhoudelijke wijzigingen aan te kunnen brengen. In die zin is het antwoord afdoende omdat het een realiteit verwoordt. Daarnaast bleek dat nagenoeg alle andere lidstaten konden instemmen met een voorstel tot verlenging zonder wijzigingen. Het is nu wel zaak om vooral in te zetten op verbeteringen in de uitvoering en er op toe te zien dat er een

kwalitatieve slag wordt gemaakt met het nieuwe programma.

6. Discussie inzake richtlijn "Televisie zonder grenzen"

De leden van de CDA fractie kunnen zich vinden in de lijn die de staatssecretaris in deze discussie gevolgd heeft. Met name waar het gaat om het onderscheid tussen programma en reclame.

Kan de staatssecretaris aangeven wat de consequenties voor het Nederlandse beleid zullen zijn als op het gebied van reclame en media harmonisatie doorgevoerd zal worden? Op welke onderdelen zal dan in ieder geval beleid gewijzigd dienen te worden?

Op het gebied van televisiereclame zijn op dit moment al bepaalde onderdelen - bijvoorbeeld kwantitatieve en kwalitatieve reclameregels - geharmoniseerd in de richtlijn "Televisie zonder grenzen". Het betreft dan minimumharmonisatie waarbij de lidstaten de bevoegdheid hebben om op nationaal niveau strengere regelgeving te hanteren.

Naar aanleiding van het werkprogramma inzake een herziening van de richtlijn is de Commissie een publiek consultatie gestart waarbij centraal staat of de uitgangspunten van de richtlijn nog altijd voldoen aan de in 1997, bij de eerdere herziening van de richtlijn, geformuleerde doelstellingen. Tevens staat centraal hoe om te gaan met nieuwe reclametechnieken - zoals splitscreen, interactieve reclame en virtuele reclame. Hiervoor is nu op Europees niveau niets geregeld. De Commissie heeft ten behoeve van de publieke consultatie een aantal discussiedocumenten opgesteld waarop betrokken partijen, inclusief de lidstaten kunnen reageren. Ten behoeve van de Nederlandse inbreng heb ik een consultatie georganiseerd voor belanghebbende partijen. Mede op basis van de uitkomsten van die consultatie zal ik een reactie voorbereiden ten behoeve van de Europese Commissie. Na sluiting van de consultatieperiode (15 juli 2003) zal de Commissie eind 2003 dan wel begin 2004 met een mededeling komen op audiovisuele gebied en eventuele herzieningsvoorstellen voor de Richtlijn doen. Afhankelijk van de voorstellen van de Commissie en de positie van de Raad en het Europees Parlement, kan pas een reële inschatting worden gegeven over de mogelijke gevolgen voor het Nederlandse beleid. Het Kabinetsstandpunt ten aanzien van de voorstellen van de Commissie zal tijdig met de Tweede kamer worden besproken.

7. Cultureel erfgoed Irak

Ten aanzien van cultureel erfgoed in Irak zijn ook de leden van de CDA fractie de mening toegedaan dat de handel in gestolen goederen tegen moet worden gegaan. Ook maken zij zich zorgen over het lot van het culturele erfgoed van Irak.

Kan de staatssecretaris op een rijtje zetten wat de rol van Nederland in deze kwestie is geweest in internationaal verband? En op welke wijze gaat Nederland om met internationale verdragen die maatregelen treffen om illegale handel van cultuurgooederen tegen te gaan?

In antwoord op kamervragen van de leden Van Bommel en Karimi (kenmerk 2020310530 resp 2020310540) inzake de roof van cultuurschatten in Irak, heeft

mijn voorganger bij brief van 26 mei jl mede namens de minister van Justitie, de Minister van Buitenlandse Zaken en de staatssecretaris van Financiën uw Kamer geïnformeerd over de inspanningen van Nederland alsmede over de inspanningen van de betreffende internationale organisaties in het licht van de gebeurtenissen in Irak.

Nog niet is vermeld in de antwoorden op de kamervragen dat de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties op 22 mei jl. resolutie 1483 heeft aangenomen waarin de raad besluit dat "all Member States shall take appropriate steps to facilitate the safe return to Iraqi institutions of Iraqi cultural property...".

Voor wat betreft de wijze waarop Nederland omgaat met relevante internationale verdragen verwijs ik u naar de antwoorden op de vragen van het lid Dittrich die op 10 januari 2003 aan uw Kamer zijn verzonden. (Aanhangsel Handelingen nr 589, vergaderjaar 2002-2003). Daarin wordt de Kamer geïnformeerd over de stand van zaken met betrekking tot het UNESCO Verdrag van 1970 en het Unidroit verdrag inzake de teruggave van gestolen en illegaal geëxporteerde cultuurgoederen (Rome 1995).

Bij het Eerste Protocol bij het Verdrag van Den Haag inzake de bescherming van culturele goederen in geval van een gewapend conflict is Nederland wel partij. Een wetsvoorstel ter implementatie van dit Protocol is momenteel in voorbereiding.

8. Diversen

Kan de staatssecretaris aangeven hoe hij staat tegenover het feit dat Frankrijk blijft aandringen op verlaging van het BTW-tarief op CD's? Past dat binnen de betreffende Europese richtlijn? De CDA-fractie vraagt zich af of het tegengaan van illegale kopieën positief beïnvloed zou kunnen worden door zulk een maatregel. Wat is de mening van de staatssecretaris over de relatie tussen deze twee zaken?

Naar mijn oordeel is behoedzaamheid gepast ten aanzien van het Franse voorstel voor een verlaagd BTW-tarief voor muziekdragers.

Het is mogelijk om de zesde BTW-richtlijn op dit punt aan te passen. Maar het staat allerm minst vast dat een BTW-verlaging zal leiden tot een afname van de piraterij. De ervaring leert dat een BTW- vermindering vaak slechts marginaal tot uitdrukking komt in een verlaging consumentenprijzen. En juist een daling van de prijs is noodzakelijk waar het gaat om de bestrijding van piraterij.

II Informele cultuurraad

Kan de staatssecretaris al meer inzicht geven over zijn standpunten inzake de geagendeerde discussie over 'culturele identiteit' als basis voor het functioneren van de gemeenschappelijke markt?

De leden van de CDA-fractie pleiten met klem vóór behoud van de eigen culturele identiteit en cultuuruitingen in Europees verband. De huidige verwijzingen naar cultuur, als nationale aangelegenheid, zijn een goede weergave van het belang dat de nationale identiteit heeft – juist binnen het geheel van de Europese Unie.

Ik deel de opvatting van de CDA-fractie dat het behoud van de eigen culturele identiteit van belang is. Dit aspect is door Nederland ook aangekaart in de informele Raad. Maar in de discussie heeft Nederland ook benadrukt dat cultuurbeleid geen instrument is om de eigen cultuur af te schermen. Juist de confrontatie met andere culturen biedt mogelijkheden om de eigen identiteit te verdiepen.

Nederland heeft verder gesteld dat er binnen de EU nog meer cultuur kan worden gewisseld. Films, concerten of erfgoed zijn bijvoorbeeld krachtige middelen om Europa dichterbij de burger te brengen.

De Europese integratie heeft voorts geleerd dat mobiliteit een succesvol instrument is om Europa dichterbij de burger te brengen. Het is zaak dat deze les ook voor cultuur in de praktijk wordt gebracht. Zodat uiteindelijk kan worden van een Europese ruimte, ook in culturele zin.

Op deze wijze wordt ook een tastbare bijdrage gegeven aan een verdieping van de culturele verscheidenheid, terwijl er tevens wordt gewerkt aan de Europese eenheid. In de Raad werd door het voorzitterschap, met steun van een aantal lidstaten, een pleidooi gegeven voor de totstandkoming van een afzonderlijk bindend instrument ter bescherming van de culturele diversiteit. Nederland en een aantal andere lidstaten achtten een dergelijk instrument niet nodig. Bescherming van culturele diversiteit, voorzover al nodig, dient met naar onze opvatting binnen de bestaande kaders te gezocht.

De staatssecretaris van Cultuur en Media,

(mr. Medy C. van der Laan).